

Kortlægning af lærernes arbejdstid

Lærere på ungdomsuddannelser, SOSU-skoler, VUC og lærer- og pædagoguddannelsen underviser i gennemsnit mellem 19 og 32 procent af deres arbejdstid.

Lærernes arbejdstidsaftaler betyder, at en gymnasielærer i gennemsnit underviser 1,8 klokketime om dagen. Lidt tid til øvrige opgaver for eksempel tilsyn eller samarbejde med andre lærere. Dernæst pauser, fem timer til forberedelse og opgaveevaluering, som kan foregå i hjemmet. Sådan kunne den gennemsnitlige arbejdsdag se ud for en gymnasielærer 200 dage om året. Dertil kommer 25 dage uden undervisning til forberedelse. Det fiktive eksempel er baseret på en kortlægning af lærernes arbejdstid på gymnasier, erhvervsuddannelser, mellemlange videregående uddannelser til f.eks. lærer og pædagog, voksenuddannelsescentrene samt social- og sundhedsskolerne, som Rambøll Management har lavet. De fem rapporter offentliggøres i dag.

Undervisere på de øvrige gymnasiale uddannelser – htx og hf – har en nogenlunde tilsvarende arbejdsdag som lærerne ved de almene gymnasier. Ved andre uddannelser er en større del af lærernes arbejdstid optaget af undervisning. I gennemsnit underviser lærerne mellem 19 og 32 procent af arbejdstiden på 1.661 timer – efter at ferie, sønehelligdage og en del af feriefridagene er fratrukket bruttoarbejdstiden på 1.924 årlige timer. Dvs. mellem 10 og 13 klokketimer om ugen. Tallene er et gennemsnit, og der vil kunne ses store forskelle på de enkelte læreres skema.

I modsætning til de fleste andre lønmodtagere er underviseres arbejdsdag reguleret via detaljerede arbejdstidsaftale, som bestemmer, hvor meget tid en lærer skal bruge på hver opgave - undervisning, møder, opgaveretning, forberedelse mm. Hertil kommer, at der på langt de fleste institutioner indgås aftaler, der yderligere binder lederne og indskrænker deres muligheder for at klare institutionernes løbende udfordringer.

Rambøll Management konkluderer, at den regulerede arbejdstid:

- ”Skader undervisningen”, fordi aftalerne skaber en lønarbejderkultur, hvor fokus skifter fra primærydelsen undervisning til ’det der er betalt for’.
- Går udover undervisningens kvalitet, fordi lærerne generelt ikke er til stede, når de ikke underviser. Rambøll Management vurderer, at tilstedeværelse er en væsentlig forudsætning for at styrke videndeling, faglig sparring, pædagogisk udvikling, støtte af yngre lærere mm. og dermed i sidste ende af stor betydning for undervisningens faglige kvalitet.
- Begrænser muligheden for at lede og fordele arbejdet mellem lærerne. F.eks. i højere grad differentiere forberedelsestiden, så f.eks. en yngre lærer, der underviser i mange forskellige fag, får mere tid, mens en erfaren lærer, der måske har samme kursus med forskellige elever, får mindre.
- Medfører stort spild, fordi institutioner indgår akkordaftaler, som giver mindre undervisning på grund af spild i form af uudnyttede ressourcer og unddragelse af ledelseskontrol.

- Gør arbejdet ufleksibelt. Nogle arbejdstidsaftaler har lange planlægningsfrister. Andre aftaler har bindinger med et fast aftalt forhold mellem undervisning og forberedelse. På flere områder er der desuden en aftalepligt, som begrænser ledelsernes muligheder for en fleksibel anvendelse af institutionernes ressourcer.

Rapporterne kortlægger store forskelle fra institution til institution inden for det samme uddannelsesområde. Der er således mere end 30 procent forskel – svarende til godt 100 klokke timer - i lærernes undervisningstid fra det almene gymnasium, hvor lærerne underviser mindst, til det gymnasium, hvor lærerne underviser mest. Det samme gør sig gældende på hhx og htx. En gennemsnitlig gymnasielærer underviser 364 klokke timer om året. Hvis alle gymnasielærere underviste svarende til det, som den øverste fjerdedel gør, ville det frigøre omkring 600 fuldtidsstillinger.

Se rapporterne her:

Yderligere oplysninger:

Chefkonsulent Flemming Bridal Rasmussen, Rambøll Management A/S, 2469 7855

Kontorchef Otto Simonsen, Undervisningsministeriet, 3392 6338

Undervisningskonsulent Jørn Østergaard, Undervisningsministeriet, 3395 4610

Pressechef Line Aarsland, Undervisningsministeriet, 3392 5044

Rambøll Management har indsamlet og behandlet oplysninger fra 36 erhvervsskoler omfattende 1.882 lærere, 29 gymnasier omfattende 579 lærere, 19 institutioner for mellemlange videregående uddannelser omfattende 441 lærere, 10 voksenuddannelsescentre omfattende 504 lærere og 10 social- og sundhedsskoler omfattende 285 lærere. I alt 104 forskellige uddannelsesinstitutioner med næsten 3.700 lærere.

Der henvises til følgende rapporter fra Rambøll Management A/S:

1. "Anvendelse af lærernes arbejdstid – sammenfatning, januar 2008"
2. "Kortlægning af lærernes arbejdstid på de almene gymnasier, januar 2008"
3. "Kortlægning af lærernes arbejdstid på erhvervsskolerne, januar 2008"
4. "Kortlægning af lærernes arbejdstid på institutioner for mellemlange videregående uddannelser, januar 2008"
5. "Kortlægning af lærernes arbejdstid på social og sundhedsskoler, januar 2008"
6. "Kortlægning af lærernes arbejdstid på voksenuddannelsescentre, januar 2008"